

Bruselj, 27. oktober 2016
(OR. en)

13541/16

LIMITE

WTO 300
SERVICES 28
FDI 23
CDN 24

Medinstitucionalne zadeve:

2016/0205 (NLE)

2016/0206 (NLE)

2016/0220 (NLE)

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	12865/1/16 REV1 WTO 275 SERVICES 24 FDI 20 CDN 19
Zadeva:	Skupni interpretativni instrument o celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu (CETA) med Kanado ter Evropsko unijo in njenimi državami članicami

V prilogi vam pošiljamo skupni interpretativni instrument, ki naj bi ga potrdil Odbor stalnih predstavnikov in odobril Svet, nato pa naj bi bil predlagan ob podpisu.

Skupni interpretativni instrument
o celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu (CETA)
med Kanado ter Evropsko unijo in njenimi državami članicami

1. Preambula

- a) Evropska unija in njene države članice ter Kanada ob podpisu celovitega gospodarskega in trgovinskega sporazuma (v nadaljnjem besedilu: sporazum CETA) predlagajo naslednji skupni interpretativni instrument.
- b) Sporazum CETA vključuje skupno zavezanost Kanade ter Evropske unije in njenih držav članic prosti in pravični trgovini v dinamični in v prihodnost usmerjeni družbi. Je sodoben in progresiven trgovinski sporazum, ki bo prispeval h krepitvi trgovinske in gospodarske dejavnosti, hkrati pa bo spodbujal in ščitil naše skupne vrednote in poglede na vlogo države v družbi.
- c) Sporazum CETA ustvarja nove priložnosti za trgovino in naložbe za evropske in kanadske državljane, njegova končna vsebina pa odraža trdnost in poglobljenost odnosov med EU in Kanado, pa tudi temeljne vrednote, ki jih cenimo. Zlasti želimo izpostaviti:
- da je vključevanje v svetovno gospodarstvo vir blaginje za naše državljane;
 - našo močno zavezanost prosti in pošteni trgovini, katere koristi se morajo stekati h kar najširšim delom naših družb;
 - da je glavni namen trgovine povečati blaginjo državljanov, in sicer s podpiranjem ustvarjanja delovnih mest in trajnostne gospodarske rasti;
 - da se Kanada ter Evropska unija in njene države članice zavedajo pomena pravice do zakonskega urejanja v javnem interesu, kar se odraža tudi v zadevnem sporazumu;
 - da morajo gospodarsko dejavnost urejati jasni in pregledni predpisi, ki jih določijo javni organi.

d) Evropska unija in njene države članice ter Kanada bodo zato še naprej lahko uresničevale legitimne cilje javne politike, ki jih bodo določale njihove demokratične institucije, kot so javno zdravje, socialne storitve, javno izobraževanje, varnost, okolje, javna morala, zasebnost in varstvo podatkov ter spodbujanje in varstvo kulturne raznolikosti. Sporazum CETA prav tako ne bo znižal naših standardov in predpisov o varnosti hrane, varnosti izdelkov, varstvu potrošnikov, zdravju, okolju ali zaščiti delavcev. Za uvoženo blago, ponudnike storitev in vlagatelje morajo še naprej veljati nacionalne zahteve, vključno s pravili in predpisi. Evropska unija in njene države članice ter Kanada ponovno potrjujejo svoje zaveze v zvezi s previdnostnimi ukrepi, ki so jih sprejele z mednarodnimi sporazumi.

e) Ta interpretativni instrument v smislu člena 31 Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb jasno in nedvoumno sporoča, kaj so se Kanada ter Evropska unija in njene države članice dogovorile v številnih določbah sporazuma CETA, ki so bile predmet javne razprave in pomislekov, ter vsebuje dogovorjeno razlago teh določb. To vključuje zlasti učinek sporazuma na zmožnost vlad do zakonskega urejanja v javnem interesu ter določbe o zaščiti naložb in reševanju sporov, pa tudi tiste o trajnostnem razvoju, pravicah delavcev in varstvu okolja.

2. Pravica do zakonskega urejanja

Sporazum CETA Evropski uniji in njenim državam članicam ter Kanadi še naprej omogoča, da sprejemajo in uporabljajo svoje zakone in predpise, ki urejajo gospodarsko dejavnost v javnem interesu, za uresničevanje legitimnih ciljev javne politike, kot sta varstvo in spodbujanje javnega zdravja, socialnih storitev, javnega izobraževanja, varnosti, okolja, javne morale, socialnega varstva ali varstva potrošnikov, zasebnost in varstvo podatkov ter spodbujanje in zaščita kulturne raznolikosti.

3. Regulativno sodelovanje

Sporazum CETA Kanadi ter Evropski uniji in njenim državam članicam zagotavlja platformo za lažje sodelovanje njihovih regulativnih organov, da bi zagotovili kakovostnejše predpise in učinkovitejšo uporabo administrativnih virov. To sodelovanje bo prostovoljno: regulativni organi lahko sodelujejo prostovoljno, vendar tega niso dolžni storiti niti jim ni treba uporabiti tako pridobljenih rešitev.

4. Javne storitve

- a) Evropska unija in njene države članice ter Kanada potrjujejo in priznavajo, da imajo vlade na vseh ravneh pravico, da ponujajo in podpirajo opravljanje storitev, ki jih štejejo za javne, tudi na področjih, kot so javno zdravje in izobraževanje, socialne storitve in stanovanja ter zbiranje, čiščenje in distribucija vode.
- b) Sporazum CETA vladam ne preprečuje, da bi opredelile in zakonsko uredile opravljanje teh storitev v javnem interesu. Sporazum CETA vlad ne bo zavezoval k privatizaciji storitev niti jim ne bo preprečeval, da povečajo obseg storitev, ki jih ponujajo javnosti.
- c) Sporazum CETA vladam ne bo preprečeval, da bi zagotavljale javne storitve, ki so jih predhodno opravljali zasebni ponudniki, ali da bi storitve, za katere so se odločile, da jih privatizirajo, vrnilo pod javni nadzor. Sporazum ne pomeni, da s sklenitvijo pogodbe o javni storitvi z zasebnimi ponudniki ta nepreklicno postane del komercialnega sektorja.

5. Socialna varnost ali zavarovanje

Kanada ter Evropska unija in njene države članice lahko zakonsko urejajo opravljanje javnih storitev, kot sta socialna varnost in zavarovanje v javnem interesu. Evropska unija in njene države članice ter Kanada potrjujejo, da so obvezni sistemi socialne varnosti in zavarovanja v skladu s členom 13.2(5) izključeni iz sporazuma ali izvzeti iz obveznosti sporazuma glede liberalizacije na podlagi pridržkov, ki jih imajo Evropska unija in njene države članice ter Kanada na področju socialnih in zdravstvenih storitev.

6. Zaščita naložb

a) Sporazum CETA vključuje sodobna pravila o naložbah, ki ohranjajo pravico vlad, da zakonodajo urejajo v javnem interesu, tudi kadar bi takšno urejanje vplivalo na tuje naložbe, pri tem pa zagotavlja visoko raven zaščite naložb ter pošteno in pregledno reševanje sporov. Ta sporazum ne bo povzročil, da bi bili tuji vlagatelji obravnavani ugodneje od domačih. Prav tako ne daje prednosti uporabi sistema sodišč za naložbe, vzpostavljenega s tem sporazumom. Namesto tega se lahko vlagatelji odločijo uporabiti postopke, ki so na voljo na nacionalnih sodiščih.

b) V sporazumu CETA je jasno navedeno, da lahko vlade spreminjajo svojo zakonodajo, tudi kadar bi to lahko negativno vplivalo na določeno naložbo ali pričakovanja vlagatelja glede dobička. V njem je prav tako pojasnjeno, da bo morebitno nadomestilo vlagatelju temeljilo na objektivni odločitvi sodišča in ne bo večje od izgube, ki jo je utrpel.

c) Sporazum CETA vsebuje jasno opredeljene standarde o zaščiti naložb, med drugim tudi o poštenu in pravični obravnavi ter razlastitvi, v njem pa so tudi jasne smernice za sodišča za reševanje sporov o tem, kako bi bilo treba te standarde uporabljati.

d) V skladu s sporazumom CETA mora biti podjetje – da bi zanj veljale ugodnosti iz sporazuma – resnično ekonomsko povezano z gospodarstvom Kanade oziroma Evropske unije, saj sporazum preprečuje, da bi družbe „poštni nabiralniki“ ali navidezne družbe, ki bi jih v Kanadi ali Evropski uniji ustanovili vlagatelji iz drugih držav, vložile tožbo proti Kanadi ali Evropski uniji in njenim državam članicam. Evropska unija in Kanada sta se zavezali, da bosta redno pregledovali vsebino obveznosti zagotavljanja poštene in pravične obravnave, da bi zagotovili, da bo ta vsebina odražala njune namere (vključno z namerami, izraženimi v tej izjavi) in da je ne bo mogoče razlagati širše, kot sta nameravali.

e) Da bi zagotovili, da bodo sodišča v vseh okoliščinah spoštovala namero pogodbenic iz sporazuma CETA, ta vključuje določbe, na podlagi katerih lahko pogodbenice izdajo zavezujoče izjave o razlagi. Kanada ter Evropska unija in njene države članice so se zavezale uporabi teh določb, da bi preprečile in korigirale morebitne napačne razlage sporazuma CETA s strani sodišč.

f) Sporazum CETA se prepričljivo oddaljuje od tradicionalnega pristopa reševanja naložbenih sporov ter uvaja neodvisna, nepristranska in stalna sodišča za naložbe, po zgledu načel, na katerih temeljijo javni pravosodni sistemi v Evropski uniji in njenih državah članicah ter Kanadi, pa tudi mednarodna sodišča, kot sta Meddržavno sodišče in Evropsko sodišče za človekove pravice. Člani teh sodišč bodo tako posamezniki z ustreznimi kvalifikacijami za opravljanje sodniške funkcije v svojih državah, ki jih bosta Evropska unija in Kanada imenovali za določeno obdobje. Zadeve bodo obravnavali trije naključno izbrani člani. Da bi zagotovili neodvisnost in nepristranskost teh oseb ter preprečili okoliščine, ki bi lahko privedle do navzkrižja interesov, pristranskosti ali ustvarile vtis pristranskosti, so bila zanje določena stroga etična merila. Evropska unija in njene države članice ter Kanada so se dogovorile, da bodo nemudoma začele nadaljnje delo v zvezi s kodeksom ravnanja, s katerim bi dodatno zagotovile nepristranskost članov sodišč, ter v zvezi z načinom in ravno njihovega plačila ter postopkom njihove izbire. Delo naj bi bilo zaključeno do začetka veljavnosti sporazuma CETA.

g) Sporazum CETA je prvi sporazum, ki vključuje pritožbeni mehanizem, ki bo omogočal popravljanje napak in zagotovil doslednost odločitev prvostopenjskega sodišča.

h) Kanada ter Evropska unija in njene države članice so se zavezale, da bodo spremljale delovanje vseh teh pravil o naložbah, da bi pravočasno odpravile vse morebitne pomanjkljivosti, hkrati pa na različne načine poskušale stalno izboljševati njihovo delovanje.

i) Sporazum CETA torej pomembno in radikalno spreminja naložbena pravila in reševanje sporov. Ustvarja podlago za večstranska prizadevanja, da bi z nadaljnjim razvojem tega novega pristopa k reševanju naložbenih sporov omogočili ustanovitev večstranskega sodišča za naložbe. EU in Kanada si bosta pospešeno prizadevali za ustanovitev večstranskega sodišča za naložbe. Ustanoviti bi ga bilo treba, ko bo določena minimalna kritična masa udeležencev, in z njim nemudoma nadomestiti dvostranske sisteme, kot je sistem v okviru CETA, pristop pa bi moral biti v celoti omogočen vsem državam, ki spoštujejo načela, na katerih je sodišče osnovano.

7. Trgovina in trajnostni razvoj

- a) Sporazum CETA ponovno potrjuje dolgoročno zavezanost Kanade ter Evropske unije in njenih držav članic trajnostnemu razvoju in je zasnovan tako, da spodbuja prispevek trgovine k temu cilju.
- b) V skladu s tem vsebuje celovite in zavezujoče obveznosti glede varstva pravic delavcev in varstva okolja. Za Evropsko unijo in njene države članice ter Kanado je najbolj pomembno, da zagotovijo, da bo sporazum CETA na teh področjih prinesel konkretne rezultate, s tem pa tudi čim večje koristi za delavce in okolje.

8. Zaščita delavcev

- a) Sporazum CETA Kanado ter Evropsko unijo in njene države članice zavezuje k izboljševanju lastne zakonodaje in politik s ciljem zagotavljanja visoke ravni zaščite delavcev. V njem je določeno, da svoje delovne zakonodaje ne morejo omiliti zaradi spodbujanja trgovine ali privabljanja naložb, v primeru kršitev te zaveze pa vlade take kršitve lahko odpravijo, tudi kadar bi to lahko negativno vplivalo na določeno naložbo ali pričakovanja vlagatelja glede dobička. Sporazum ne spreminja pravic delavcev do pogajanj o kolektivnih pogodbah, do sklepanja in izvajanja teh pogodb ter do kolektivnih ukrepov.
- b) Sporazum CETA Evropsko unijo in njene države članice ter Kanado zavezuje, da ratificirajo in učinkovito izvajajo temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela (MOD). Kanada je ratificirala sedem temeljnih konvencij in začela postopek za ratifikacijo še zadnje (*Konvencija o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja, 1949 (C98)*).

c) Sporazum CETA vzpostavlja tudi okvir za sodelovanje Kanade ter Evropske unije in njenih držav članic pri vprašanjih s področja dela, povezanih s trgovino, ki so v skupnem interesu, med drugim s sodelovanjem Mednarodne organizacije dela in stalnim dialogom s civilno družbo, s čimer naj bi zagotovili, da bo sporazum CETA spodbujal trgovino na način, ki koristi delavcem ter podpira ukrepe za zaščito delavcev.

9. Varstvo okolja

a) Sporazum CETA Evropsko unijo in njene države članice ter Kanado zavezuje, da zagotavljajo in spodbujajo visoko raven varstva okolja ter si še naprej prizadevajo izboljševati zakonodajo in politiko na tem področju ter s tem povezane ravni varstva.

b) V sporazumu je Kanadi ter Evropski uniji in njenim državam članicam izrecno priznana pravica do določanja lastnih okoljskih prednostnih nalog in ravni varstva okolja ter do sprejemanja ali spreminjanja ustrezne zakonodaje in politik, pri čemer morajo spoštovati svoje mednarodne obveznosti, med drugim tiste iz večstranskih okoljskih sporazumov. Obenem so se Evropska unija in njene države članice ter Kanada v okviru tega sporazuma dogovorile, da ne bodo zniževale ravni varstva okolja, da bi s tem spodbujale trgovino ali naložbe, ter da lahko vlade v primeru kršitev te zaveze take kršitve odpravijo, tudi kadar bi to lahko negativno vplivalo na določeno naložbo ali pričakovanja vlagatelja glede dobička.

c) Sporazum CETA vsebuje zaveze o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi ter trajnostnem upravljanju ribištva in akvakulture. Vsebuje tudi zaveze o sodelovanju pri okoljskih vprašanjih, povezanih s trgovino, ki so v skupnem interesu, kot so podnebne spremembe, pri katerih bo pomembna skupna odgovornost Evropske unije in njenih držav članic ter Kanade izvajanje Pariškega sporazuma.

10. Pregled in posvetovanje z deležniki

- a) Za ocenjevanje in pregledovanje zavez v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem in tistih v zvezi s trgovino ter delom in okoljem se uporabljajo posebni zavezujoči mehanizmi. Kanada ter Evropska unija in njene države članice so se odločno zavezale, da bodo te mehanizme ves čas veljavnosti sporazuma učinkovito uporabljale. Prav tako so se zavezale, da bodo čim prej začele pregledovati te določbe, med drugim zaradi dejanskega izvrševanja določb tega sporazuma o trgovini in delu ter trgovini in okolju.
- b) Deležniki, tudi delodajalci, sindikati, delavske in poslovne organizacije ter okoljevarstvene skupine, lahko bistveno prispevajo k učinkovitemu izvajanju sporazuma CETA. Evropska unija in njene države članice ter Kanada so se zavezale, da se bodo pri ocenjevanju izvajanja sporazuma redno posvetovali z deležniki. Podpirajo njihovo dejavno udeležbo, tudi z ustanovitvijo civilnodružbenega foruma za CETA.

11. Voda

Sporazum CETA Kanade ali Evropske unije in njenih držav članic ne zavezuje k temu, da bi morale dovoliti komercialno uporabo vode, če tega ne želijo. S sporazumom CETA v celoti ohranjajo možnost odločanja o tem, kako bodo uporabljale in zaščitile vodne vire. Sporazum jim prav tako ne bo preprečeval, da bi razveljavile odločitev, s katero so dovolile komercialno uporabo vode.

12. Javno naročanje

S sporazumom CETA lahko naročniki v Evropski uniji in njenih državah članicah ter Kanadi pri razpisih za javna naročila v skladu s svojimi zadevnimi zakonodajami še naprej uporabljajo okoljska in socialna merila ter merila glede dela, kot je obveznost spoštovanja in izpolnjevanja obveznosti iz kolektivnih pogodb. Kanada ter Evropska unija in njene države članice bodo takšna merila lahko uporabljale pri javnem naročanju, če pri tem ne bodo diskriminatorne in če to ne bo po nepotrebem oviralo mednarodne trgovine. To možnost bodo imele tudi v okviru sporazuma CETA.

13. Koristi za mala in srednja podjetja

Sporazum CETA zagotavlja tudi koristi malim in srednjim podjetjem (MSP), za katera so prizadevanja za izpolnjevanje zahtev strank v zvezi s stroški stalen izziv. V okviru sporazuma CETA bo to vprašanje obravnavano z možnostjo brezcarinskega izvoza skoraj vsega proizvedenega blaga, skrajšanjem časa obdelave na mejah in cenejšim, hitrejšim, predvidljivejšim in učinkovitejšim pretokom blaga, zmanjšanjem regulativnih ovir, zlasti z možnostjo, da so njihovi proizvodi v EU preskušeni in potrjeni po kanadskih standardih in obratno, olajšanjem pretoka izvajalcev storitev, kot so pogodbeni dobavitelji, neodvisni strokovnjaki in poslovni obiskovalci na kratki rok, da se bodo lahko mala in srednja podjetja lažje sestajala s strankami in jim ponujala poprodajne storitve ter z obsežno razširitvijo dostopa do možnosti javnega naročanja za mala in srednja podjetja na centralni, podcentralni in lokalni ravni. Prav tako bodo malim kmetom v enaki meri koristili lažji dostop do trgov in boljše priložnosti za prodajo, vključno s proizvodi posebne kakovosti.

14. Preferenciali za kanadske staroselce

Kanada je v sporazum CETA vključila izjeme in izvzetja, ki naj bi ji omogočila sprejemanje ukrepov za ohranitev pravic in preferencialov za staroselce. Kanada se je zavezala, da bo dejavno sodelovala s partnerji iz avtohtonih skupnosti, da bi zagotovila, da bodo pri uveljavljanju sporazuma CETA še naprej ves čas upoštevani njihovi interesi.

Tabela odvisnosti – skupni interpretativni instrument se navezuje na besedilo sporazuma CETA

Ta tabela naj bi bila v pomoč pri razlagi sporazuma CETA, tako da se izjava namere pogodbenic v tem instrumentu navezuje na ustrezne določbe sporazuma CETA. V nadaljevanju navedeni seznam sklicevanj naj bi bil čim bolj popoln, vendar ni izčrpen.

Uvodna izjava – skupni interpretativni instrument	Referenčno besedilo sporazuma CETA
1. Preambula 1.c) in d)	preambula CETA, člen 5.4, člen 6.1.5, člen 21.2.1, člen 21.2.2, člen 22.1, člen 23.3, člen 23.4, člen 24.3, člen 24.4, člen 24.5 in člen 28.3
2. Pravica do zakonskega urejanja	preambula CETA, člen 5.4, člen 6.1.5, člen 8.9, Priloga 8-A, člen 21.2.1, člen 21.2.2, člen 22.1, člen 23.3, člen 23.4, člen 24.3, člen 24.4, člen 24.5 in člen 28.3
3. Regulativno sodelovanje	člen 21.2.6
4. Javne storitve	člen 8.2.2 (b), člen 8.9, člen 8.15, člen 9.2.2 (a) (b)(f) in (g), člen 9.7, člen 13.2.5, člen 13.10, člen 13.16, člen 13.17, člen 28.3, Priloga I Pridržki in Priloga II Pridržki
5. Socialna varnost ali zavarovanje	člen 13.2.5, člen 13.10, člen 28.3 Priloga I Pridržki in Priloga II Pridržki
6. Zaščita naložb 6. a) 6. b) 6. c) 6. d) 6. e) 6. f) 6. g) 6. h) 6. i)	preambula, člen 8.2.2 (b), člen 8.36, člen 8.6, člen 8.9, Priloga 8-A, člen 8.22.1 (f, g) in člen 28.3 člen 8.9.1, 8.12, Priloga 8- A in člen 8.39.3 člen 8.9, člen 8.10, člen 8.11, člen 8.12 in Priloga 8-A člen 8.1 in člen 8.18.3 člen 8.31.3 člen 8.27, člen 8.28, člen 8.30 in člen 8.44 člen 8.28 člen 8.31.3 in člen 8.44.3 člen 8.29
7. b) Trgovina in trajnostni razvoj	člen 22.1, poglavji 23 in 24
8. Zaščita delavcev 8. a) 8. b) 8. c)	člen 23.2, člen 23.3.1, člen 23.4.2, člen 23.4.3 člen 23.3.4 člen 23.7 in člen 23.8

9. Varstvo okolja	
9. a)	člen 24.3
9. b)	člen 24.3 in člen 24.5
9. c)	člen 24.10, člen 24.11 in člen 24.12
10. Pregled in posvetovanje z deležniki	
10. a)	člen 22.3.3, člen 22.4, člen 23.8, člen 23.9, člen 23.10 in člen 23.11
10. b)	člen 22.1.3, člen 22.4.3, člen 22.4.4, člen 23.6, člen 23.8.4, člen 24.13, člen 24.14, člen 24.15, člen 24.16 in člen 24.7
11. Voda	člen 1.9
12. Javno naročanje	člen 19.9.6 in člen 19.3.2
13. Koristi za MSP	Priloga 2-A, poglavje 4, poglavje 6, poglavje 19, poglavje 20-pododdelek C
14. Preferenciali za kanadske staroselce	člen 12.2.2 in zadevni kanadski pridržki
